

Trenta anys enrera

L'APERITIU

Documental

El dia 15 d'agost es repartiren a l'església parroquial de Sitges uns fulls que es publicaven sota el títol *Verdad y Libertad*, impresos per L. Vilamala, València, 246, Barcelona, corresponents al núm. 26 de la sèrie III i on es tracta així de l'amor lliure:

«Amor libre quiere decir que un hombre joven o viejo está hoy con una mujer y mañana ese mismo hombre, joven o viejo, se las entienda con otra mujer, y pasado mañana ese mismísimo hombre se enreda con otra mujer, y así»

Pasó un día y otro día un mes y otro mes pasó, y el que dijo que volvía no volvió.

Es decir, ese hombre, joven o viejo, que anduvo de juerga con todas esas mujeres no volvió a preguntar por las madres ni por los hijos. Y esas mujeres, al verse abandonadas y deshonradas, procurarán también desentenderse de las infelices criaturas para estar más... libres. Y de toda esta manada, saldrá otra manada de niños y niñas sin padre ni madre ni perrito que les ladre, como ha sucedido en Rusia.—Y en España, quienes son los partidarios del amor libre? Hasta ahora, que yo sepa, son partidarios del amor libre los perros y las perras, los burros y las burras, los zorros y las zorras (¿cómo no?) y otros animales tan racionales como éstos. Y... el amor libre, es decir, la golfería a todo pasto, dicen los nuevos redentores, que es una de las bases principales para el engrandecimiento de España, y yo os digo, y vosotros lo entenderéis perfectamente, que con el amor libre bajará de precio la carne humana, pero la peseta... bajará también. Padres y madres sólo os pido un favor, y es: que penseis en vuestros hijos, y sobre todo, en vuestras hijas.»

Francament, ara comencem a temer per l'espiritualitat, tan esbombada, de Sitges. Amb aquests documents i aquells senyorassos que parlen el més analfabet dels dialectes castellans, no quedarà pedra sobre pedra del Cau Ferrat.

Més política que administració

Durant la dictadura foren nomenats administradors del Santuari de la Mare de Déu del Vinyet, de Sitges, l'occitanista Josep Carbonell, conegut pel *Pepet Tribulacions*, i l'americano retirat Joan Arias, que té per mal nom *Safarejada*.

Cuitem a dir que l'esperit de l'occitanista venç de seguida el de l'americano retirat i que el vestit de paperina que cobria la Verge romànica anà a parar a l'armari mentre es reparava la imatge sota l'expertia direcció de mossèn Trens, el qual, sigui dit de passada, a més d'entendre molt en arqueologia i iconografia, és el mantenedor del prestigi de la millor xocolata del món i de les coques de Vilafranca. Altrament, l'occitanista encarregà una pintura a l'Obiols i un projecte de reforma total de la façana del Santuari a l'arquitecte, dibuixant i crític Josep Maria Rafols, i portà a terme una sèrie de millores que li han valgut el títol de Pontífex dels Administradors.

Heus ací, però, que l'Ajuntament de Sitges, que controla l'administració del Santuari, per ésser aquest propietat del Municipi, destituï fulminantment els administradors Carbonell i Arias, precisament el dia de la festa d'enguany, la qual s'escau sempre el 5 d'agost, sota pretext de desaires rebuts i de comptes poc clars.

Amb tot, ningú no es vol creure, per exemple, que les senyores dels administradors es possessin les joies de la Mare de Déu ni que s'emportessin a casa els mocadors dels centims, després de passar la bacina. Sembla que la causa de la degradació pública és, realment, la manca de política. La majoria consistorial esquerrana s'ha sentit ofesa perquè no l'han invitada a les festes.

—Però si no van a missa!—replicaven els senyors Carbonell i Arias, en actitud de defensa.

—Bé, bé—responia el vicari, més viu que la tinya—, però hi deleguen la representació en les mullers i les filles, encarregades de mantenir l'equilibri davant els elements de dreta de la colònia d'estiuig, que fan gran consum de perfumeria a casa l'alcalde i de conserves a casa el segon tint!

Sembla provat que la Humanitat, de Jesucrist ençà, ha viscut molts anys — a la ratlla de 1,800 — sense descobrir aquesta cosa que ara en diem l'estiuig. L'estiuig, per definició, és una certa manera de passar

— El senyor Vilalta, encara no ha arribat? — El senyor Vilalta — responia greument el capità del yacht — ens espera a Calella. Hi ha anat en tren.

Una mica més enllà, al Monte Calvario d'Arenys, diu que la Raquel Meller es banyava amb xampany... Mentrestant, el poeta Maragall escrivia les *Vistes al mar*.

La facècia estiuenca que, segons les notícies més recents, ha anat considerablement de baixa, havia tingut moments d'una esplendor particular. A Puigcerdà (aleshores, els que anaven a Puigcerdà tenien un xic l'aire dels que se n'anaven a l'altre món), a Puigcerdà, deiem, l'Antoni Roses (a el Xato, havia descobert un sistema per a fer cantar els galls, per intempèstiva que fos l'hora. El truc consistia amb un cert moviment de braços i uns certs cops a les anques. Tots els galliners de Puigcerdà havien presenciat l'experiment. El Xato feia el seu fet, i els galls cantaven. Els de més a la vora, responien; els de més enllà, també. Una nit, va despertar els pollastres cerdans a la una. A les dues, ja cantaven els de Vich.

A Canet, ja a l'any 1897, els esplais estiuencs tenien més malícia. Es d'aquella època una auca de la guerra de Cuba, escrita, evidentment, en mànegues de camisa:

Para que te hagas cargo esto es Cuba, sin embargo.

¿Queréis española Cuba? y todos responden: ¡uva!

Y hasta nos queman la caña. Nada, nada; ¡viva España!

Este feo que aquí ves Máximo Gómez es.

Les coses anaven així.

Plaers familiars

L'estiu especialment cara a la gent de les ciutats. Actualment, els fills dels nostres amics casats, per tendres que siguin, tenen una idea molt clara de l'estiuig, de les seves gràcies i dels seus inconvenients. No anaven pas així les coses a començaments de segle. I no perquè els nostres amics no tinguessin fills, sinó perquè aleshores l'estiuig, que ara és mundà, popular i democràtic, no era ben bé mundà, ni popular, ni democràtic i gairebé direm que no era ni estiuig.

El senyor de Barcelona passava l'hivern a una casa del carrer Ample i, en arribar la calor, considerava que l'hora d'admirar la Natura era arribada. Aleshores, agafava la barba, l'esposa i els fills i es traslladava a la torre de Sarrí, de Sant Gervasi, de Les Corts i fins dels Josepets. Els més arriscats descobrien l'estiuig de muntanya i s'enfilaven heroïcament a Vallvidrera. Els faetons pujaven plens de maletes i de personal. Des d'allà dalt, unes senyores amb bates blanques i uns senyors amb gorra de plat, contemplaven una Barcelona sense Eixampia que es torrava sota el sol.

Als barris populars, els que avui dia votarien l'Esquerra sortien per les voreres i les finestres i es menjaven unes síndries monumentals. De balcó a balcó, es parlava del temps, i, de tant en tant, un guàrdia municipal de sàinet de l'Emili Vilanova relliscava amb una pala de síndria i anava a parar de bigotis al mig de l'empedrat.

A la Barceloneta, però, ja hi havia els banys. «El Tritó» era l'establiment del populatxo; «La Sirena» i «La Deliciosa», tot plegat amb un tuf de sardina fregida que girava la cara. Als «Orientals», s'hi banyaven les famílies, que hi anaven amb façó. Sant Sebastià ja tenia un aire mundà i pecaminós que no li han pogut treure mai més del damunt. Als banys de Sant Miquel hi anaven els capellans i la Junta de Dames. Els matins dels dies clars, la platja era plena de coronetes i de senyores devotes, que fugien del sol com del mateiximoni.

El Club de Regates ja funcionava. Hi havia un esportiu famós, el senyor Vilalta, el que va fundar el Lyon d'Or, i més tard el Refectorium. El senyor Vilalta tenia un yacht que es deia Nitèis, que era la passió de la seva vida. Cada quinze dies, l'obsequios yatchman convidava els amics a fer una excursió per mar. Es tractava, per exemple, d'anar a Calella. A l'hora convinguda arribaven els invitats. Tots els invitats, No mancava mai un ingenu que preguntés:

Aquell fanàtic de la navegació, pobret, es marejava.

L'estiuig a fora tenia un aire medicinal i excursionista. Els senyors anaven a pendre

Les «senyorasses» a la platja

les aigües a La Puda, a Caldes, a Montcada. Els balnearis eren plens de capellans i de catalanistes que llegien uns números de *La Veu* endarrerits de quatre dies. Perquè l'estiuig, barrejat amb l'excursionisme, proporcionava resultats d'un catalanisme delirant. Al caure la tarda, els fills d'aquells senyors de barba negra i de gorra japonesa tornaven de la muntanya cantant *Els Segadors*. Als voltants del Montseny podeu veure encara aquelles torres d'arquitectura catalanista, plenes de Sants Jordis matant el drac i de Verges de Montserrat que seuen damunt de quatre versos del Viro!.

Excursionisme i catalanisme... El doctor Robert i En César August Torres varen descobrir Camprodon i uns pàgesos que duïen unes barretines flamejants. Quant, uns anys més tard, En Cambó va poder convèncer el doctor Robert, la meitat de la feina ja li havien fet aquelles temporades sanes i patriòtiques a la vora del Pirineu. El doctor Robert, que havia representat *Flor de un dia o espinas de una flor* al teatre estiuenc de Camprodon, ingressava a la política pel camí honorat de l'excursionisme.

Sembla que fou a Montcada on es va inaugurar l'estiuig espectacular. Hon parla d'unes batalles de flors sensorials i d'una certa manera de dir: «Jo estiuigo a Montcada» que constituïa un títol de distinció indiscutible.

A l'ombra de Montcada va néixer l'estiuig brillantíssim de Sardanyola. Era l'època escandalosa del triomf del gramòfon. Entre les famílies existien uns odis mortals per culpa de si el meu gramòfon tocava millor que el teu. Per sortir de dubtes, a Sardanyola, En Josep Maria Roviralta va organitzar un concurs de gramòfons. N'hi participaren trenta. Peça única, el *Tápame, tápame*. Jurat qualificador, l'Enric Granados i En Malats.

Després del veredict, les passions continuaven més enceses que mai.

L'èxit de Caldetes no va venir fins molt més tard. Els senyors que sabien francès deien, però, que Caldetes era el nostre Deauville. El Casino Colon encara era de fusta i el Passeig dels Anglesos encara no existia. Les elegàncies tenien de passejar pels carrers del Callao, de La Paz o de San José i, quan volien descobrir món, s'arribaven fins els Pins, el Túnel o la Mina.

Fou a Caldetes on es varen ballar, ara fa vint-i-dos anys, els últims llancers. I fou també a Caldetes on es va inventar la moda de parlar en castellà. Fa molts anys, molts anys, que al Casino Colon una senyoreta que jugava al burro (el bridge encara no havia traspasat el Pirineu) va dir a grans crits:

—Mamá, mamá; Juanita tiene la goga.

Als senyors de Caldetes correspon també l'honor d'haver inventat l'estiuig galant. L'època corresponia amb la de l'Eden de les cortines, la dels valsos d'En Tataré i d'En Domènec Mombú, quan En Salvador Andreu, més conegut pel *Pastilletes*, era l'as de la dansa. Doncs bé; la fama vol que els senyors de Caldetes, un cop tenien les famílies al llit, fessin pujar de Barcelona unes dones pintades i escandaloses...

Es pot dir que l'automòbil ha mort l'estabilitat, la tranquil·litat, l'honestat i la serietat de l'estiuig. Quan una família feia els paquets i abandonava Barcelona era per a no tornar-li fins al cap de tres mesos.

El bany de la nena

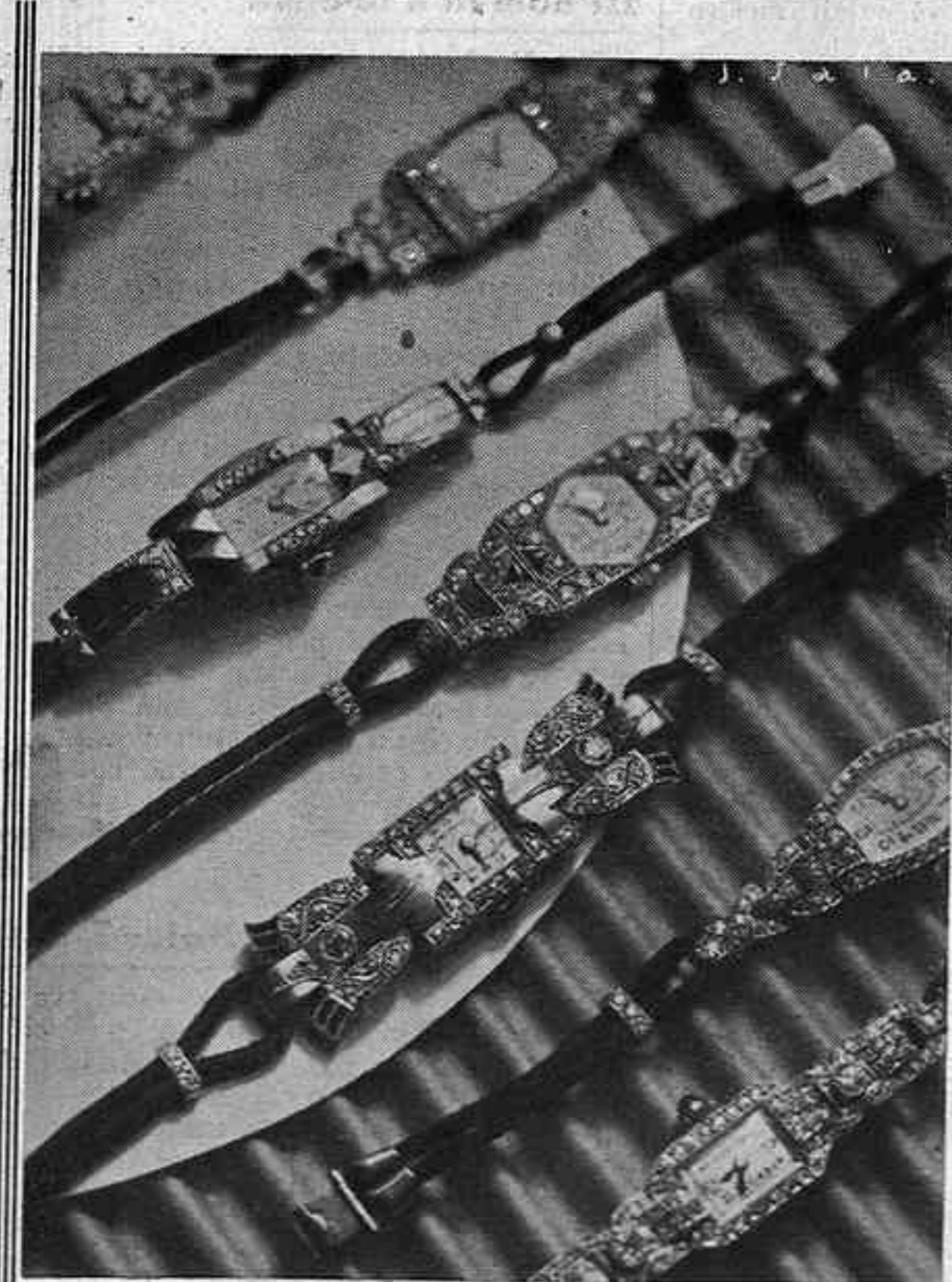
Cap senyora que tingués per perdre s'hauria deixat veure, de juliol a setembre, pel carrer de *Fernando*. Per això, les escapatories que, en circumstàncies excepcionals, feien els homes a Barcelona agafaven fàcilment un aire escandalós.

Un dissabte del mes d'agost, a la tarda, varen trobar-se al vell Continental cinc senyors respectabilíssims. Varen començar a beure, a beure.

El diàleg al matí, els cinc senyors respectabilíssims i altres cinc senyors que no coneixien, varen despertar-se al moll de l'estació de Vich.

JOSEP MARIA PLANES

JOSEP MARIA DE SAGARRA

RELOJOTGERIA

El millor en mecanisme de fabricació suïsa en models creats i executats per

J. ROCA

JOIER Rambla del Centre, 33 - Passatge Bacardí, 2

Societat Espanyola de Carbur Metàlics

Correu: Apartat 190 Teleg: "Carburas" BARCELONA Mallorca, 232 Telèfon 73019

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99% DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES; FERRO SILICI :: SOCARRIMAT I SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BÚFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

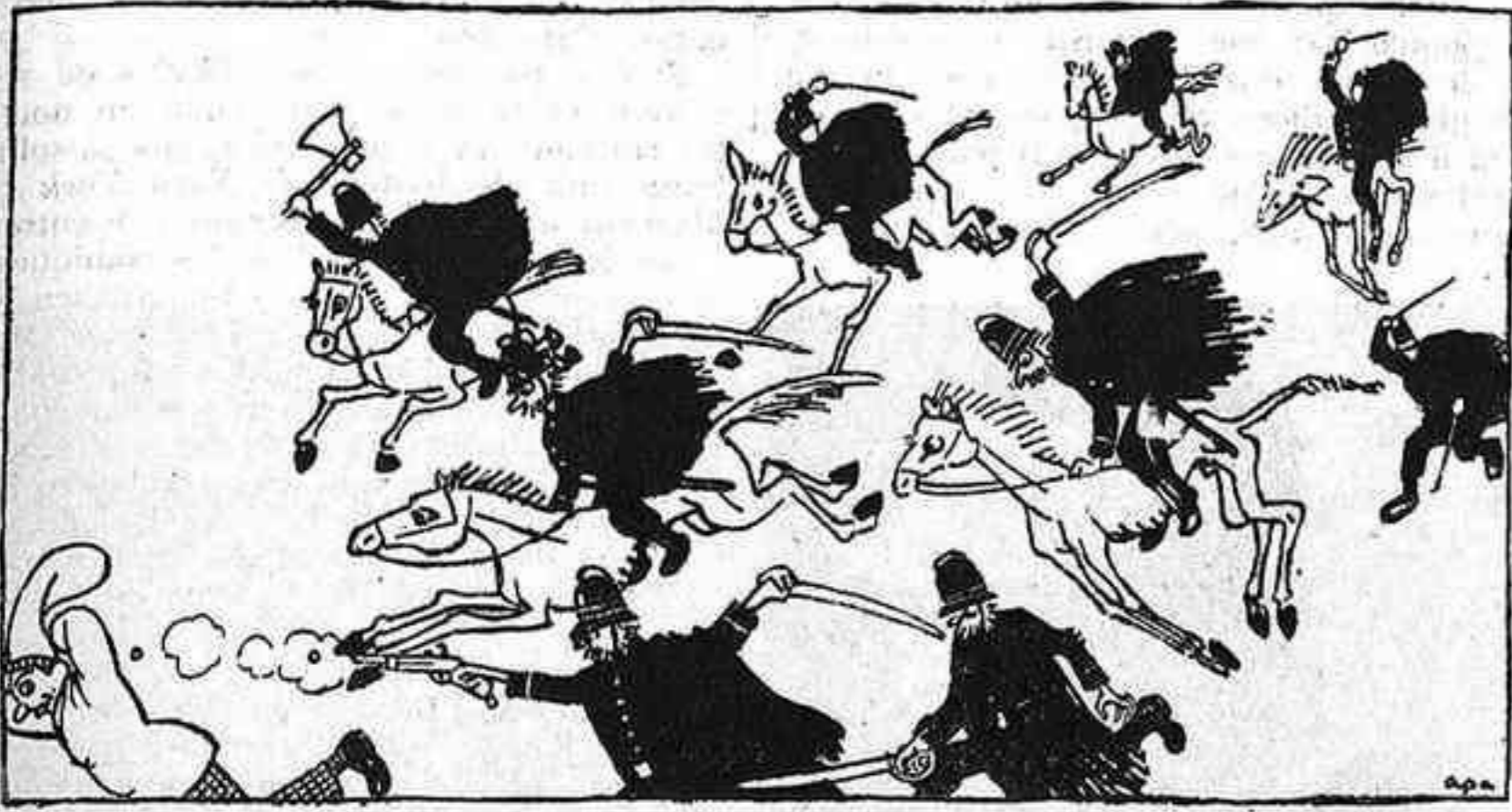
L'ORDRE PÚBLIC A CATALUNYA

Reflexions d'un ex-manifestant

La implantació de serveis de policia i d'ordre públic genuïnament catalans, segons l'Estadut, repercutirà d'una manera ben estranya dins l'ànima de tots aquells que, com l'autor d'aquest article, foren sempre ferents catalanistes, i s'acostumaren a veure en el policia, en l'agent, un enemic i una nosa.

—Com?—es diran—. És possible que el nostre cor s'entendri a la vista d'un guàrdia? Que ens omplim d'una sensació confortable de repòs, guaitant la força del seu

Però que desaparegui d'entre nosaltres—això sí—, tot aquest caos virolat d'uniformes sense mesura. Tenim civils, guàrdies de seguretat, guàrdies d'assalt, mossos d'esquadra, urbanejos, agents gairebé vestits de paisà, que responen al nom de «matalassers», etc. Els uns porten només una mangala de fusta; d'altres van armats fins als dents; d'altres, entremig. Uns van tots sols; d'altres en parelles; d'altres de tres en tres; de quatre en quatre; de cinc en cinc. Ara en veiem de cavall; ara de peu; ara dalt

POR ESOS MUNDOS.—Escena de caza en los confines de Europa.

Caricatura de «La Publicidad», del 17 de gener de 1919

aspecte i l'eficàcia de l'armament que l'acompanya i li dona prestigi, l'arrodoneix? Aplaudirem les seves evolucions contra els enemics de Catalunya? Oh dolga i nova sensació de sentir-se amo, i de sentir-se bé a casa! Si les revolucions no es fessin per això, quin sentit comú tindrien?

Tots—tret de quatre fells i tocaboires—vam tastar una espècie d'estrena d'aquestes emocions, amb l'esdeviniment de la República: veiem, amb orgull, passar pel nostre costat les forces al servei de l'ordre—el «nostre» ordre—i pensàvem: «Aquells governamentals poca-penes del règim anterior tenien una sort que no se la mereixien! Ve de gust poder-los posar del cantó de l'autoritat constituïda.» I això ens els feia doblement odiosos, i els vollem mal de totes les temporades que hàvem viscut a la intemperie ciutadana, lluny de les comoditats afirmatives.

Però allò era un preludi de l'alegria que el bon català sentirà que se li esmuny per l'ànima el dia de demà, contemplent les forces de l'ordre de Catalunya, ben catalanes, col·laborant a la construcció del nostre místic edifici nacional.

Mirant a fora

Desarmant que és un gust

Fa poc han tingut lloc les imposants maniobres marítimes de l'esquadra italiana. El Duce mateix havia d'inaugurar-les. Hi ha assistit Victor Manuel, voltat de totes les autoritats; el rei passà en revista cent trenta quatre vaixells d'alta mar. L'hydroavió gegant Guidoni, escortat de les esquadres de bombardeig, ha pres part al festival.

Per si això no fos prou significatiu, Mussolini mateix ha escrit coses així, no ja gaire, a Il Popolo d'Italia:

«Només la guerra pot posar enterament en valor l'energia humana, imprimint el segell de la noblesa sobre els pobles que tenen el coratge d'afrentar-la.»

«El feixisme no creu en la possibilitat o en l'utilitat de la pau perpètua.»

Tothom s'ho pensava, però calia que el propi Mussolini ho digués ben explícitament.

Demanda de confidènts

Alguns diaris hitlerians del sud d'Alemanya han publicat aquest anunci:

«ALTO! ALTO!

Abans que, convençut de la veritat de la idea nacional-socialista, abandoneu el partit en què heu militat fins ara, reflexioneu! Potser podeu servir millor l'ideal nacional-socialista

RESTANT AFILIAT A AQUEIX PARTIT

i informant-nos regularment sobre la seva activitat i les seves intencions.

Que cada lector sigui un agent del nostre servei d'informacions!

El vostre anonim és garantit pel secret professional.

El vostre treball serà tingut tan en compte com els sacrificis de cada camarada del partit o de les tropes d'assalt.

Trameteu regularment els vostres informes a la nostra redacció.»

Qüestió de gustos

En una platja de la Riviera, el famós pintor Kees Van Dongen, tot fumant la seva pipa, fa tertúlia animada. Es ve a parlar de L'Angelus de Millet, el famós quadre—tan mediocre i tan reproduït—al qual un individu ha donat algunes ganivetades.

—Deu tractar-se d'un boig—diu una senyora del grup.

Aleshores, Van Dongen, deixant escapar un glop de fum entre les seves espesses barbes, només diu:

—Per mi, l'autor del fet és més aviat un veritable aficionat a la pintura.

Podria haver-hi un pitjor

La Comissió de Belles Arts de la ciutat de Boston ha refusat el retrat de l'ex-governador Allen, que havia d'ésser col·locat a la sala d'honor de l'Ajuntament, perquè l'esmentat funcionari hi és representat en una actitud que ha semblat de poca prosopopeia.

L'ex-governador Allen duu, en el retrat, les mans a les butxaques.

Hauria estat pitjor, naturalment, haver-lo representat amb les mans a les butxaques dels seus conciudadans.

Massa cobdicia

Coney Island és un parc d'atraccions immenses, freqüentat per seixanta mil persones a la vegada. El film Solitud, presentat en sessió MIRADOR, dona idea del que és el formigueig humà d'aquell indret que ara hem pogut tornar a veure al cinema, però en els reportatges, cremant com un lluç.

El sorprenent no és que s'hi hagi calat foc, sinó que el sinistre s'hagi produït en aquesta època de l'any. Els altres anys, un tros o altre de Coney Island cremava, a fi de temporada, i a la primavera següent hi havia noves atraccions, instal·lades a despesa de les companyies asseguradores.

Però enguany la recaptació és magra i els barraquers de Coney Island han decidit cremar la meitat del parc abans d'hora. Es diu, als Estats Units, que les companyies asseguradores estan molestades per aquesta barroeria i l'any vinent pensen augmentar les primes d'assegurança.

Jerusalem vol estàtues

La premsa de Jerusalem està en plena efervescència. Qüestions polítiques? Res d'això. Religioses? Tampoc. La cosa és més greu: Jerusalem no té monuments.

Conforme als antecedents jueus de la ciutat, complementats per la dominació turca, a Jerusalem no hi ha cap estàtua. Els carrers i les places només serveixen per circular-hi.

Els confreres hierosoliminites demanen que el nou pla d'urbanització segons el mètode europeu—bateig dels carrers, numeració de les cases, etc.—, compregui també l'erecció d'uns quants monuments.

En això dels monuments, tot és començar. Després, ningú no pot dir on acabarà. Pobre Jerusalem, si es troba amb alguna cosa com la plaça de Catalunya.

Visita gratuïta

El professor Marion, el conegut cirurgià de l'hospital Lariboisière de París, autor d'obres clàssiques de la seva especialitat, no pot suportar que persones de posició el trobin fora del despatx i li parlin dels seus mals, fruint així d'una visita gratuïta.

Fa pocs, a les sis de la tarda, l'hora en què més plena va la rue Royale, quan el doctor Marion anava a pujar al seu cotxe, una senyora l'aturà i li contà amb tot luxe de detalls les seves misèries d'ordre renal, per acabar demanant un consell professional en tota forma.

El doctor Marion, després d'escoltar-la, digué amb tota serietat:

—Molt bé, ara mateix ho arreglarem. Vol fer el favor de despullar-se?

VIDES PINTORESQUES

Un Borbó tronat

Vuit o deu anys enrera, voltava per Barcelona un home que duia invariablement botes de muntar i, a la mà, allò que els cavallistes en diuen una fusta. Però malgrat aquesta indumentària, no l'havia vist ningú a cavall. Feia llargues estades a l'Ateneu Barcelonès, on era el centre d'una «penya» heterogènia i que no feia pas massa bona espina. Quan algun soci de la casa, sorprès de trobar un home vestit d'aquella manera, preguntava qui era, li responien: —El general Borbó— i, com a detall

amb ell, L'americana s'arruinà, però ell, cavallerós, s'hi casà i en tingué fills.

El que és cert, és que a la cambra del crim s'ha trobat una carta del mort a un fill seu resident a Amèrica, indicant-li el destí que havien de tenir unes joies amb l'aguila bicéfala i la corona imperial austríaca, que també han estat trobades.

Era doncs, realment, un príncep austríac? En 1910 estigué a Viena pocs dies, perquè la policia no veia amb bons ulls que es digués parent de l'emperador. En 1913 se'l troba a Trieste i a Fiume, fent-se passar tan aviat per coronel nordamericà, com per general turc i sempre pretenent el tron d'Albània, sostingut per un grup de financiers americans i per la casa imperial austríaca.

Un any més tard es fa passar per general de l'exèrcit de Mackensen i, en 1915, a Atenes, per coronel espanyol. Aquest mateix any és detingut a Itàlia, sospecte d'espionatge. La intervenció de la cort espanyola li estalvia un càstig més gros que el de la simple expulsió que li fou aplicat.

Això faria creure que es tractava realment d'un Borbó. Sembla que hi ha tants Borbons i Borbonets escampats per tot, rics i pobres, que als genealogistes més experts els roda el cap. Encara que els documents que ara usava el daven com a fill d'un desconegut i d'Àlícia de Borbó, i no són falsificats, la legació austríaca ha desmentit que fos Borbó ni de lluny ni de prop i un periodista italià recorda que l'any 1917 fou condemnat, a Itàlia, sota el nom de Lorio i no sota el de Borbó. La legació albanesa, per la seva banda, ha declarat que no el coneixia com a pretendent al tron d'Albània. Però sembla cert que en 1915, quan fou detingut per espia, cobrava de Viena i d'uns nordamericans que es devien creure posar diners a guany, a rescabalar-se'n després amb la hisenda albanesa.

Seguí el que sigui, anava deixant pertot el seu obligat rastre de «sabassos» i de somnis de grandeses. Com que, posat a heretar, un «sablista» no té aturador, la seva dona, morta fa tres anys, li havia deixat onze milions, que no podia hebre mancat de diners per pagar els drets de successió, i en 1936 havia d'entrar en possessió del castell de Runkenstein, actualment en mans del govern italià.

Tot esperant-ho, vivia a París estatjat a casa d'algu que s'havia compadit d'ell, i l'aragonesa que l'ha mort l'ajudava a mantenir-se. Se'l veia a tots dos en un cafè prop del Théâtre Français. Ell encara duia botes de muntar i cravache, i es veu que encara desvetllava passions, si ha estat la gelosia el motiu de l'assassinat. Es parla també d'una història d'espionatge. Se'l creu complicat amb la «sanjurjada». Tot el que es vulgui, d'aquest vulgar estafa empeltat de somiatruites. Perquè fa l'efecte que ell mateix havia arribat a creure's el que volia fer creure als altres.

Un dia, un amic seu el veié tot preocupat: li havien ofert no menys que quatre trons balcànics i no sabia per quin decidir-se.

R. M.

Companyia General de Tramvies

Venent el 1.º de setembre proper el cupó núm. 37 de les Obligacions al 5 % d'aquesta Companyia, es posa a coneixement dels senyors tenedors que el pagament de l'esmentat cupó restarà obert des de l'alludit dia, a raó de dotze pessetes cinquanta cèntims, deduint pessetes 1.8083 per als impostos del Tresor, en les següents cases de Banca: S. A. Arnús-Garí, Banca Arnús, S. A., i Crèdit Lyonnais.

Barcelona, 16 d'agost de 1932.

El Director,
ALFRED ARRUGA

Companyia General de Tramvies

Venent el 1.º de setembre proper el cupó núm. 21 de les Obligacions al 6 % d'aquesta Companyia, s'assabenta als senyors tenedors que el pagament de l'expressat cupó restarà obert des de l'alludit dia, a raó de quinze pessetes, deduint pessetes 2.0913 per als impostos del Tresor, en les següents cases de Banca: S. A. Arnús-Garí, Banca Marsans, S. A., Banca Arnús, S. A., i Crèdit Lyonnais.

Barcelona, 16 d'agost de 1932.

El Director,
ALFRED ARRUGA

ROSSEND LLATES

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers
Passatges Marítims i Aeris - Viatges a "Forfait"
Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

Excursions en Autocar

Poblet i Santes Creus - S'Agaró - Nord d'Espanya

Sol·liciti opuscles explicatius

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA

ANTONI MARTI

Màxima rapidesa
Màxima qualitat

ARCS, 7 : TELEFON 18664 : BARCELONA

Conservi la pell sana, neta, jove, fresca i gemada
Afait's depressa, amb higiene, simplement
Això ho aconseguirà
amb la

PASTA
AIX

LES ARTS I ELS ARTISTES

De la disciplina, encara PROJECTOR Orient i Occident

El nostre article, *Necessitat d'una disciplina*, publicat fa poc en aquestes pàgines, ha tingut un èxit que, emprant la coneguda frase feta, podríem dir que ha sorprès la mateixa empresa. Tot Barcelona n'ha anat ple. Un amic nostre n'ha sentit parlar fins i tot en el Club de Natació. I no cal dir que en les penyes d'artistes joves no s'ha parlat durant alguns dies d'altra cosa. Fins han circulat dibuixos en els quals els nens indiscolinats eren castigats per nosaltres en quadros que portaven aquest títol: *Costa o la aplicació*.

Es veu que la disciplina no és santa de la devoció de molts dels nostres artistes joves. I que el nostre article va produir el mateix efecte d'una fiblada en llaga oberta. Es veu també que, o bé els nens alludits tenen molts partidaris, o el pobre Antoni Costa no en té cap ni un.

Però com que totes les discussions a les quals nosaltres hem assistit i aquelles a les quals no hem estat presents, però de les quals tenim referències, demostren que el nostre article no ha estat ben interpretat i que no ha estat comprès el sentit que nosaltres donàvem a la paraula *disciplina*, creiem necessari fer alguns aclariments.

S'ha cregut que, per a nosaltres, disciplina equivalia a un lent esforç realitzat per aconseguir l'èxit acadèmic del model. I s'ha dit que havíem rectificat sobtadament uns punts de vista que sempre havíem defensat. No. Tanta disciplina pot haver-hi en una tela naturalista com en un quadro abstracte. En el cubisme, per exemple, Juan Gris era un disciplinat i Survage un indiscolinat.

Sí, evidentment: un noi que va pacientment a Llotja té una disciplina. Però també la té aquell que estudia geometria per a compondre bé un quadro. O aquell que, agafant les coses pels cabells, estudia les sensacions primàries i idèntiques que desvetllen en tot ésser humà una horitzontal o una vertical, un blau o un vermell. Disciplina és Joan Miró treballant *La masia* vuit mesos seguits, vuit hores cada dia. (Som lluny de les folles improvisacions de taula de café dels nostres nens genials.) Disciplina són els centenars de dibuixos que va fer Cézanne quan es va enamorar de Rubens i, decidit a prescindir dels empastaments, va voler inaugurar una nova manera. I disciplina és el pintor japonès que es fa malbé la vista analitzant anys i anys la floreta o el bri d'herba per a poder arribar a la síntesi definitiva, a la simplificació essencial. Es clar, doncs, que la nostra disciplina no té res a veure amb allò que ensenyen a les Acadèmies de Belles Arts.

S'ha dit, també, que, en citar l'exemple d'Antoni Costa, volíem imposar la manera d'aquest pintor a tots els altres. I ens han suposat partidaris d'un uniformisme casernari, mayspreador dels particularismes temperamentals. No. Cada temperament ha d'escollir la disciplina que li escau. I un colorista disciplinarà la relació entre els seus colors com un dibuixant disciplinarà les seves línies.

Hi han dit també la seva aquells que es creuen genials. Aquests han desenterrat el tòpic esbravat de la intuïció, panacea universal i excusa de tots els anarquitzants. I han afegit que una disciplina ha d'anular forçosament el balbuzeig sublim de la inspiració. A aquests, els podríem citar la frase de cert escriptor francès: *el geni és una llarga paciència*. I els podríem citar, també, allò que va dir Levinson a propòsit de la ballarina Moa Mandu: *Malfiem-nos de la*

Ingres — Retrat de Mlle. Rivière

inspiració quan no estiguem segurs dels nostres mitjans. Levinson té raó. La disciplina, no solament no escanya la inspiració, sinó que li forneix els mitjans adequats per a manifestar-se. Dona una base sòlida a les troballes de la intuïció que, sense una base, són repapieig inintelligible i balbuzeig d'analfabet.

Els partidaris del primer raig ens han dit, encara, que, obligats a triar entre un intuitiu i un disciplinat, escollien sense pensar-s'hi gens ni mica el primer. Ni l'un ni l'altre. Nosaltres escollim l'artista que sap equilibrar exactament la disciplina i la inspiració, la tècnica i l'emoció.

La disciplina és un mitjà. Cal subratllar-ho. Evidentment, la disciplina per la disciplina no és res. Però cal que sigui la regla que ha d'acceptar tot principiant. És el preu de la perfecció. I tot artista normal ha de plegar-se a una disciplina inicial. Tant l'arcobata com el músic, tant el ballari com el literat, tant l'escultor com el pintor. Cal estudiar a fons la tècnica fins a posseir-la a la perfecció. I després oblidar-la. Però aquesta tècnica, durament apresada i després oblidada, restarà arrapada en el més profund de l'artista que, sense preocupar-se'n, l'aplicarà instintivament i serà la base inconscient de totes les seves improvisacions. Aquesta aplicació espontània d'una tècnica conscientment adquirida és la veritable disciplina. Disciplina viva. Aquella disciplina que, com deia D.-P., ha d'ésser «tan graciosament, íntimament disposada des de dintre, que no es vegi la trama o la tisora o el regal o el compasso». Tota la resta no és res més que balbuzeig d'indocumentat.

SEBASTIÀ GASCH

PROJECTOR

UN SALVAMENT. — De totes les fotografies que la premsa ha llençat aquests dies a la voracitat dels curiosos del «pronunciament» militar, potser la més interessant de totes és aquella que presenta el poble sevillà salvant una tela de Julio Romero de Torres un moment abans d'incendiar el palau on aquesta tela era instal·lada. Aquesta tela era l'anomenada *El alma de la copla*. Això, segurament és en descàrrec de l'instint estètic popular que veu una cosa molt seva en el pintor cordovès que tenia un misteri de misticisme sensual molt típic. Potser un Tizià, per exemple, hauria estat abandonat a la destrucció incendiària... Però ara ens interessa remarcar el fet positiu. Aquest minut de serenitat que els incendiàries de Sevilla —instintivament tan certers!— han trobat, per a, abans de castigar la traïció pel foc, salvar, com una relíquia religiosa, una obra d'art.

CARLO RIM, l'esplèndid dibuixant humorístic, ha publicat darrerament una historieta de viva actualitat ara que la fotografia s'estén cada dia més en el món contemporani. Representa un moment de fa cinquanta anys. Quan el primer fotògraf es posà al costat del paisatgista per a interpretar — ell també — el seu paisatge. L'Artista i el Mecanic — el xamberg i la gorra — inicien una cruel batalla d'insults i de crits.

El darrer quadro de la historieta presenta l'artista vestit a la moderna. El fotògraf s'ha posat el xamberg. Carlo Rim explica:

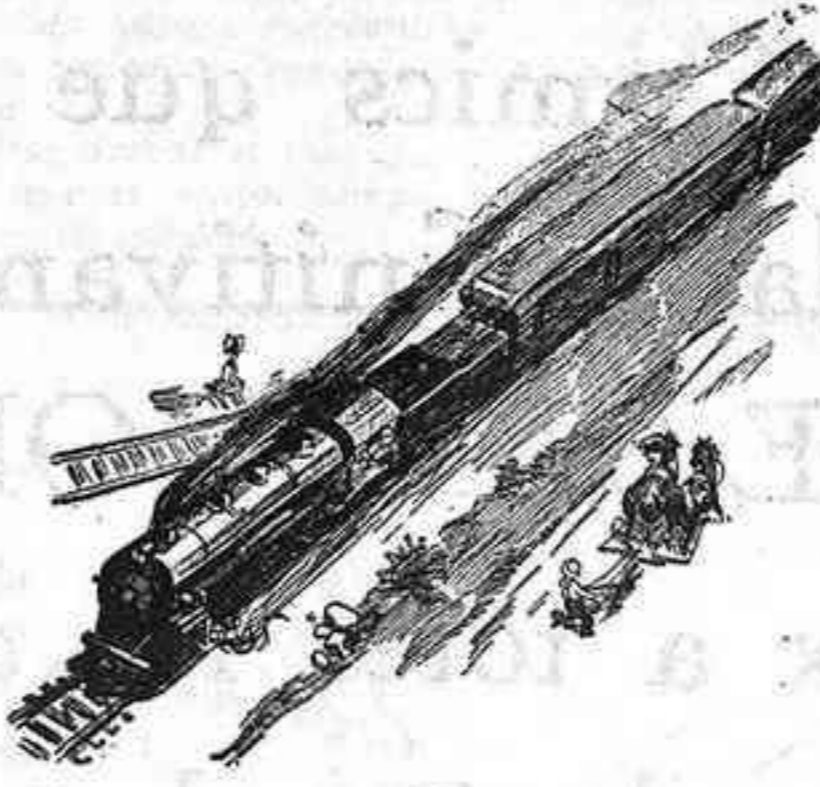
De cette bataille historique qui ne prit fin que cette année sortit la photographie artistique et la peinture instantanée.

SOBRE UNA PINTURA ESPORTIVA. — Es curiós que la pintura no hagi trobat encara el seu Montherlant o, almenys, el seu Kiestemackers. Els pintors no senten la bellesa de l'home en tensió en actitud esportiva. Ens hem d'accontentar amb les instantànies fotogràfiques. Si algun assaig hi ha és ben poc interessant; res que pugui comparar-se, per exemple, a aquell poema anomenat *Platko* de Rafael Alberti, o a una de les pàgines d'H. de Montherlant. Marinetti ha dit que un automòbil llençat a gran velocitat és més bell que la victòria de Samotràcia. Si el pintor és un acadèmic els models més purs ha d'anar-los a cercar al camp d'esport. Ja hi anava —darrera el guerrer de la llança, darrera el caçador de l'arc tirant— el pintor prehistòric, decorador de cavernes. Ja hi anava el pintor grec. I l'escultor.

La persistència del classicisme és ací. Tanmateix — i això no haurien d'ignorar-ho els nostres humanistes — el tros de Barcelona que s'assembla més a Grècia és la piscina del Club de Natació.

— Els savis fan les frases i els idiotes les repeteixen.
— A quin savi has sentit dir això?
(La Novela Semanal, Buenos Aires)

El maquinista. — Es aquesta la via de Kansas City, si us plau?
(Judge, Nova York)

El bulldog. — Per què crida tant?
El fox-terrier. — No veus que el pianista li trepitja la cua?
(Le Rire, París)

Orient i Occident

Alguna vegada m'ha agradat de dir que trobo establerta la unió de l'esperit d'Orient i de l'esperit d'Occident damunt l'illa de Mallorca. Mallorca actua de llac entre dues civilitzacions i de dues cultures. Per quines causes he pervingut a una transcendència tan alta, la història us en parla sense misteri, quan us explica la vida del rei Jaume, just en el moment que el Conqueridor agafa les barbes del rei mallorquí — un moment

ha estat feta per Pascual Galindo. La part de tipografia i gravat és realitzada amb la fastuositat i el bon gust acostumats en aquesta editorial.

Han acordat, segurament, aquestes notes sobre Orient i Occident, el fet que el volum anteriorment publicat dins aquesta obra fos el dedicat a l'art islàmic, signat per Glück-Diez, davant del qual ens caldrà repetir els mateixos elogis; però també el fet que Karlinger comenci la seva explanació sobre l'art gòtic — occidental — explicant l'obsessió de l'Orient típica del moment de les Croades.

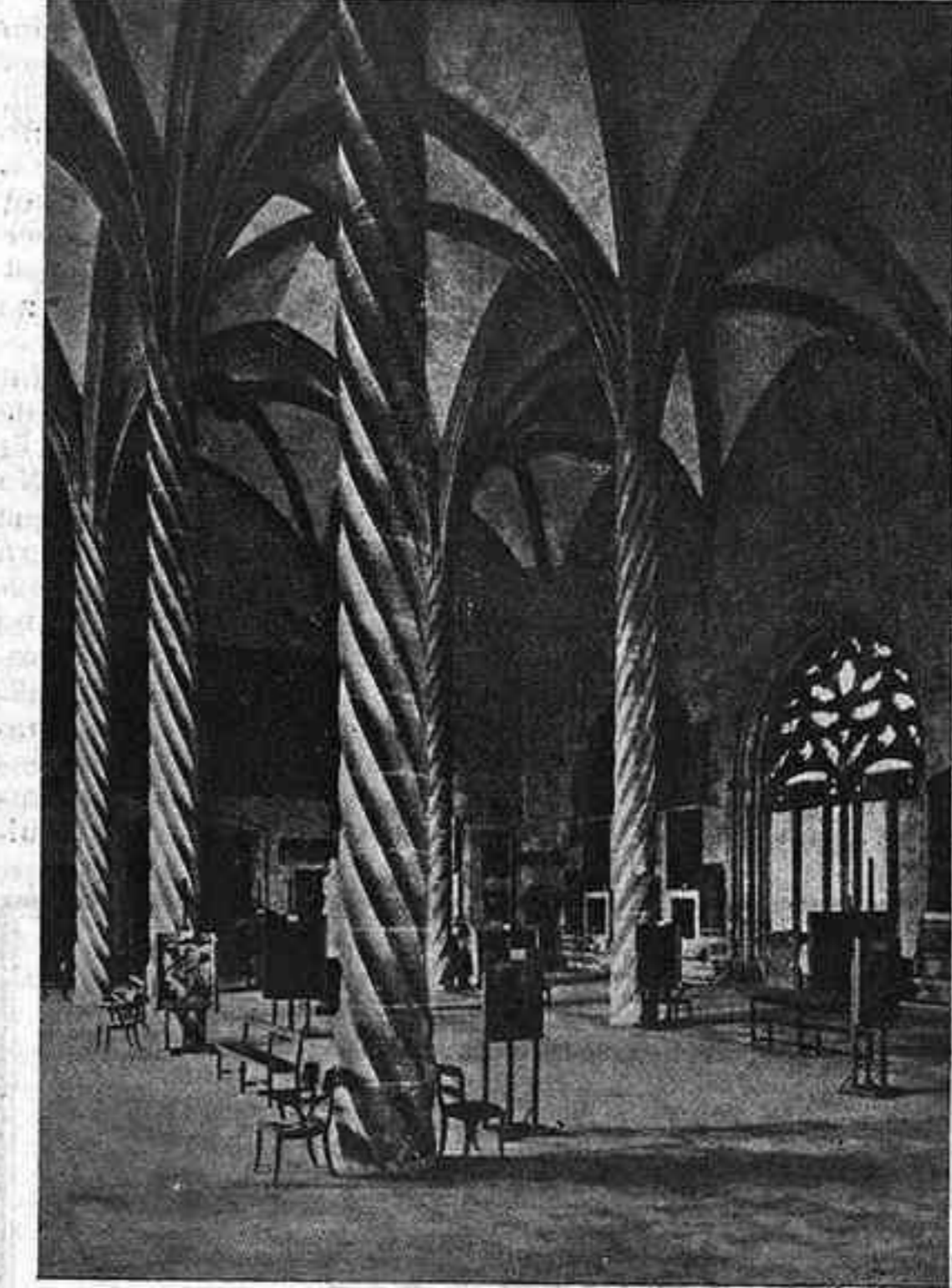
Efectivament. Tota l'Edat mitjana és un imperatiu d'Unitat. És cerca — es so-mia — la constitució d'un im-peri únic, romà, catòlic, universal.

Es per això, segurament, que l'Europa devastada, des-sagnada, feta malbé, ha girat els ulls — amb una curiositat anhelant — vers els temes medievals. Les promocions anteriors, en canvi, eren esbojarrades pel Renaixement. Des de Taine i Gobineau, i Burckhardt, fins a Castro i Coster, passant per Walter Pater, i Edith Sichel, i Arnold i tants d'altres, l'estampa brillant del Renaixement era una subjucació constant.

Ha estat però una reacció moral — acompanyada de certes dificultats de darrera hora per a fixar exactament el concepte renaixentista — la que porta aquest desig d'unitat sobre una base ampla de comunitat i de cristianisme. El llibre de Landsberg — *L'Edat mitjana i nosaltres* — és ben típic en aquest aspecte.

III

Worringer concep l'estil gòtic com una mena de ferment. Aquest ferment — nòrdic — vindria representat ja, en principi, pel romànic i seria un

La Llotja de Palma

només! — per a triomfar, diuen, d'una juguesca.

Per aquest moment es sobreposen damunt l'illa dues maneres d'ésser que s'han anat aglutinant fins avui. Trobeu en els mallorquins uns fons d'orientals; una indolència exquisida, un gust pel bon menjar una mica picant, si és possible; un goig per la cançó monòtona a l'hora de la sega (sega d'uns segadors que porten la camisa com una xilaba). Gust pels cavalls i per les curses de braus. Noms d'arrels semítiques — Alcúdia, Banyalbufar, Benissalem — als pobles. I plantes tropicals. I uns ulls negres i indolents en les dones de la pagesia.

Sobre tot això — tan oriental — els homes — gairebé tots empordanesos — del rei En Jaume. El rei En Jaume que parla una llengua d'arrel europea i que ha d'emplenar l'illa de la nova parla i de pinacles gòtics.

Després, tota la història veritable de Mallorca és una lluita silenciosa i terrible entre el nou i el vell, entre el conqueridor que arriba i el conquerit que resisteix; entre els nous possessors de les terres i els homes que les treballen; entre els nobles i els xuertes; entre el pinacle i el minaret.

Per això l'obra típica de Mallorca és turbulenta. Per això hi ha en Ramon Llull aquesta barreja de sensualitat i de misticisme. Per això les columnes de la Llotja gòtica de Palma tenen forma de palmera.

II

He anat escrivint això, repetint una lleu apuntació antiga. Tinc damunt la taula el setè volum de la Història de l'Art que està publicant Editorial Labor de Barcelona, en una tasca que ens honora a tots plegats.

Aquest volum està referit a l'art gòtic. Hi ha una part, general, signada per Hans Karlinger. Una altra, dedicada al gòtic espanyol, obra d'Elie Lambert. La traducció

esforç de mobilitat expressiva d'activitat en sentit immaterial actuant sobre l'art clàssic.

«El gòtic, com a principi d'una forma artística — diu Karlinger —, significa la plena separació de l'Occident en relació amb Bizanci.» És a dir, que tenim, d'una banda, un art que no solament estableix una diferència energica amb el món oriental, sinó que cerca d'anihilar-lo. Aquesta voluntat és la Croada; és el rei En Jaume prenent per la barba el petit rei mallorquí.

El gòtic entra en un moment apassionant per a les gents. Representa la primavera del món nostre que ja ha conegut hiverns espantables; hiverns que fan enyorar primeres perdudes de «Ciutat de Déu» i alegria cristiana i comunitat de pobles.

El gòtic que triomfa després de la lluita. El gòtic que si a la Llotja de Palma de Mallorca ha de cedir encara i deixa que les columnes se li tornin palmeres, edifica gloriósament al costat seu l'arquitectura decidida i encesa de la Catedral.

GUILLEM DIAZ-PLAJA

BADRINAS
MOBLES
Diagonal, 460

Pasta de Cera
El fang preferit pels nostres millors artistes
Olivera, 25 - Telèf. 31816

Dels diaris: «En acabar la conferència, el públic, que havia seguit amb la més viva atenció les brillants disquisicions de l'orador, l'aclamà frenèticament durant una bona estona.»
(Gazzetta del Popolo, Roma)

— D'on has tret aquest llibre?
— Del lloc on és amagada de costum, mamá.
(Punch, Londres)

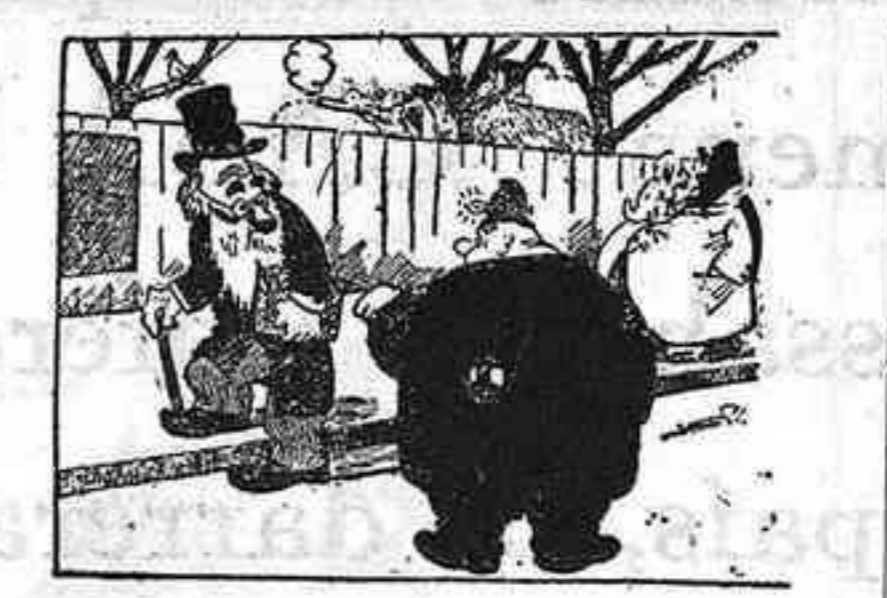
ELS PLAERS DELS DIUMENGES D'ESTIU
Quan l'orxata ja s'ha acabat
(Gazzetta del Popolo, Roma)

El bulldog. — Per què crida tant?
El fox-terrier. — No veus que el pianista li trepitja la cua?
(Le Rire, París)

Al fill del milionari se li ha escapat la bomba.
(Ric et Rac, París)

El guàrdia. — Per què va amb un peu a dalt i un altre a baix?
El professor distret. — Ai, gràcies d'haver-m'ho avisat. Em pensava que em tornava coix.
(The Tatler, Londres)

— Em penso que et diverteix molt jugar al golf.
— Divertirme? Al golf s'hi juga bé o malament. No s'hi busca divertir-se.
(The Tatler, Londres)

Shaw ha dit que hi ha negres que viuen com els anglesos del segle XVII.
(Guerin meschino, Milà)

Ella. — Has donat massa propina.
Ell. — Fixa't en l'abric que t'ha donat.
(Le Petit Journal, París)

RADIO I DISCOS

L'acció persistent i el seny de la ràdio NOTES DIVERSES

Una vegada implantat l'Estatut, el resorgiment de Catalunya ha d'ésser obra de la voluntat dels catalans, esmerçada de dues maneres: amb l'acció persistent i amb el seny d'aquesta acció. És a dir, Catalunya haurà de treballar amb fe i entusiasme per tal de demostrar que té condicions de governar-se per ella mateixa, concentrant en el seu treball no sols la intel·ligència que li ha estat posada en dubte, sinó una rectitud i una honradesa incorruptibles. Si arribés el cas, que no arribarà, n'estem segurs, que la seva emancipació fos desafortunada o insuficient, admitem adhuc que se li pogués retreure, si voleu, la seva aparent manca de preparació, però mai la seva manca d'honorabilitat, la seva manca de bona administració.

Cal que tots posem gran cura que en el clos dels diversos camps dins dels quals la Catalunya nova tindrà d'establir la seva futura grandesa, no hi neixi de bon antuvi la mala herba. Cal seleccionar els homes que han de portar a terme la tasca del nostre engrandiment i cal exigir-los la màxima lleialtat i el màxim comediment; la màxima austeritat i la màxima aspiració de convertir Catalunya en una nació decorosa, digna i moralment gran. Hi té perfecte dret.

Els homes encarregats de senyalar les orientacions futures de la Catalunya nova, han d'ésser aquells que més fonament sentin l'esperit de sacrifici i els qui, demés de les condicions adequades dins cada cas, gaudixin d'un prestigi moral a tota prova. Prescindir d'aquestes indicacions fóra un

error que podria portar funestes conseqüències.

Cada sector de les activitats ciutadanes ha de seleccionar els elements que ofereixen unes majors garanties per a col·laborar desinteressadament a la Catalunya rica, plena, i pulcra, que tots tenim l'obligació de crear. I aquells que dins de cada sector disposin d'elements de judici que puguin servir per a la fixació del criteri respectiu, estan en el deure de dir-ho clarament, despullant llur opinió de tot partidisme i mirant el bé de la pàtria que hom vol reedificar.

Arribats a aquest punt, nosaltres tenim alguna cosa a dir en l'aspecte de la radiotelefonía, que, encara que no ho sembli, és un dels més importants per l'esdevenidor, car caldrà crear l'Emissora de Catalunya, la qual ha d'ésser, no en dubteu, un dels instruments de major eficàcia per als ideals de cultura, art i beneficència, sense l'acompliment dels quals cap poble no té dret a existir.

La radiodifusió de Catalunya ens ha estat molt regatejada. Si l'Associació Nacional de Radiodifusió no se n'hagués preocupat, és ben segur que l'Estatut no en parlaria. No hi ha estat inclosa, però, en la forma que l'Associació volia. De la mateixa manera que s'han retallat altres importants atribucions, la radiodifusió està amenaçada de no donar tot el rendiment que pot i deu esperar-ne Catalunya, si la nostra Generalitat, una vegada aprovat totalment l'Estatut, no es preocupa de pendre posicions dintre del terreny de la ràdio, incorporant-la al seu govern en tot allò que les facultats

concedides li ho permetin, i situant Catalunya, radifonímicament parlant, en el mateix nivell que les altres nacions europees.

Per a portar a terme aquesta tasca un xic difícil, tenim a Barcelona elements necessaris que coneixen a fons el problema i que són a bastament coneguts per la seva rectitud. Aquests elements poden situar sòlidament la ràdio de Catalunya, rodejant-la de les condicions que al nostre entendre ha de tenir i que són les que transcrivim a continuació:

1.ª — Garanties d'ordre científic i tècnic, que responguin a una moderna concepció de la ràdio.

2.ª — Preparació organitzadora que permeti estructurar-la en forma que s'adapti a la manera d'ésser del poble català.

3.ª — L'experiència necessària, ben demostrada, sobre coneixements artístics, culturals i benèfics, íntimament relacionats amb la ràdio.

4.ª — Garanties d'ordre administratiu, recolzades per una intaxable moralitat i, sobretot, capacitat de desinterès. Això vol dir que aquestes garanties s'ha de exigir que no es basin en un concepte de negoci, sinó en un desig de fer que progressi econòmicament l'Emissora de Catalunya, a profit de Catalunya mateixa i de ningú més.

5.ª — Catalanització de la ràdio, per tal que la cultura catalana assoleixi, per mitjà de la seva gran emissora, aquella preponderància que necessita per a enfortir-se moralment. Quan arribi l'hora, ja es parlarà de les concessions que calgui fer per aquest cantó.

Doncs bé. Aquestes qualitats, intel·lectuals, administratives i, sobretot, morals, són — tot-hom ho sap — el major timbre de glòria de l'Associació Nacional de Radiodifusió. No és falta de modestia, és la veritat. L'Associació ha sofert persecucions i privacions per ésser catalana i no l'ha mogut mai cap fi comercial. L'Associació ha tingut sempre l'hegemonia hispànica en matèria de ràdio i ha estat ella la que ha donat la pauta de les emissions. L'Associació fa més de vuit anys que labora incansablement per la radiodifusió de Catalunya i ha hagut de sostenir tremendes lluites contra el centralisme. Quina entitat de ràdio podrà dir altre tant?

Hem de acabar sostenint el que hem afirmat al començament. Catalunya ha de resorgir amb l'acció persistent i amb el seny, cercant en cada aspecte de la seva vida els homes que encarnin aquestes cabdals qualitats.

L'Associació Nacional de Radiodifusió té a gran honor poder dir que el seu historial ha estat la plasmació d'una acció enèrgica inestroncable, a prova d'adversitats, i un seny exemplar, posats sempre al servei de Catalunya.

RAMON PEREZ VILAR

La T. S. F. contra el grisú

La tècnica de la ràdio ha permès col·locar un dispositiu d'alarma per avisar sense perill, a 900 cents metres de distància, els obrers que treballen a les mines.

El dispositiu que acaba d'ésser inaugurat amb èxit a les mines de Bruay, consisteix en un amplificador de dues làmpares proveïdes de micròfons i en comunicació amb altparlants distribuïts per les diferents galeries de la mina.

Es d'esperar, gràcies a aquest dispositiu, que es podrà avisar amb temps als obrers quan es presenti el temible grisú.

Ràdio a Amèrica

La nomenclatura de les ciutats americanes ens reserva sorpreses, s'hi descobreix un París, al costat d'un Betlem i d'un Límogues. Un Charleston al costat d'un Sant Petersburg.

Més heus ací que Amèrica poseeix una ciutat que ha estat batejada Ràdio, que es troba dins de l'Estat de Virgínia, tocant a Arlington.

Com sempre, el americans baten el rècord.

El «Times» elogia la ràdio

El *Times*, el diari més important anglès, ha dedicat un interessant article a la B. B. C. Un dels principals paràgrafs diu:

«El que hem de elogiar abans que res, en els programes de la B. B. C., és la política adoptada que permet a les personalitats oficials més eminentes, de parlar a la nació sobre qüestions importants afectes a ella. La veu autèntica despertada una atenció que la paraula impressionada no pot obtenir, i com que la radiodifusió forma part del reialme dels sons, aquesta manera d'assegurar les audiències nacionals constitueix un dels més importants serveis públics portats a terme per la B. B. C.»

Una estació negra

Entre les 606 emissores americanes, hom s'admira que no hi hagi un servei per al poble de color, ja que els negres no poden pendre part en els programes de les emissores americanes.

Ens hem assabentat, però, que això s'aconseguirà dintre poc, gràcies a la iniciativa d'un grup d'intel·lectuals que han sol·licitat l'ajut financer dels capitalistes de Harlem. Solament manca l'autorització de la Ràdio Comissió Federal.

La publicitat feta pels industrials negres durant les emissions d'aquesta emissora no deixarà d'ésser ben pagada.

La propera estació de Lisboa

El contracte per a la construcció de la gran emissora nacional portuguesa a una de les petites muntanyes que dominen Lisboa, acaba d'ésser arranjat entre els P. T. T. i la Standart Electric Co.

El contracte estipula que a principis de l'any vinent l'emissora té d'inaugurar-se amb 20 kw. antena. Les societats artístiques i literàries del país ja es preparen per a organitzar programes escollits a la nova emissora. Estem segurs que trobarà un auditori propici a Catalunya.

Un diari fototelegràfic

El vaixell alemany *Bremen* té, com tots el gran transatlàntics, el seu diari. Per a la redacció i il·lustració, es necessitava fins ara un equip d'obres especialitzats.

Des d'algunes setmanes ençà, el *Bremen* posseïx una instal·lació receptora de fototelegrafia que li permet rebre la imatge de les pàgines d'informació d'un gran diari alemany, pàgines que després de compaginar-les i completades amb una sèrie de notícies de bord, constitueixen un excel·lent diari per a distreure els passatgers.

Suscriviu-vos a **MIRADOR**

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIO

El Sr.

que viu a

carrer

del preu fixat de **3'50 ptes. trimestre.**

de de 193.....

Signatura

ESCOLTEU LES EMISSIONS D'EAJ-15 RADIO ASSOCIACIO, L'EMISSORA CATALANA

Concerts selectes per la seva orquestra, integrada per artistes de destacada personalitat musical. Concerts corals pels millors orfeons de Catalunya. Sessions de ballables per jazz, bandes, orquestres. Sardanes per cobles. Discos seleccionadíssims. Emissions fototelegràfiques, reportatges, retransmissions de partits de futbol, concerts, conferències, cursos d'idiomes, sessions infantils.

FEU - VOS SOCIS DE **RADIO ASSOCIACIO** Oficines: Ronda Universitat, 25, ent. - Telèf. 24853

Compreu la revista setmanal **CATALUNYA RADIO**, portaveu de Ràdio-Associació

AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS

"A.G.A."

Comunica als seus clients i amics que des del dia 1.º del corrent, les seves oficines han quedat definitivament instal·lades al modern edifici anomenat "CASA DE SANT JORDI", **CASP, 26, principal**, i ensem amb assabenta i ofereix a totes les cases anunciadores del nostre país, la darrera exclusiva de publicitat dintre dels

Ferrocarril Metropolità de Barcelona, S. A. (transversal)
i l'enllaç amb els F. C. del Nord d'Espanya

BARCELONA: Casp, 26, pral. - Telèfon 16606

Carrer de Tarragona, 7, 2.º - MADRID